

Den här vägledningen riktar sig till nya och nuvarande verksamhetsinnehavare, övriga berörda i branschen samt andra myndigheter. Den beskriver miljöförvaltningens policy vid nyetablering och förändring av tvättinrättningar. Förtydliganden och frågor kan ställas till branschansvarig för tvätterier.

Nyetablering och förändring av tvättinrättningar

Gällande regler

Tvättinrättningar bedriver miljöfarlig verksamhet i miljöbalkens mening. Detta gäller oberoende av hur omfattande verksamheten vid tvätten är. Det beror på att den bland annat kan ge upphov till utsläpp av lösningsmedel/tungmetaller till luft och avloppsnät eller förorsaka bullerstörningar. Innehavare av tvättinrättningar måste därför följa bestämmelserna i miljöbalken.

Anmälningsskyldighet

Det är förbjudet att utan anmälan enligt miljöbalken bedriva tvätteriverksamhet där organiska lösningsmedel förbrukas per kalenderår med mer än 1 kilogram i kemtvätt (kap 19, § 4 miljöprövningsförordning (2013:251)).

Anmälan ska även göras vid ändring av verksamhet om ändringen är av betydelse från störningssynpunkt.

Exempel på anmälningsskyldiga ändringar är alla förändringar som påverkar lösningsmedelsförbrukningen såsom byte av maskin, utökning av verksamheten m.m.

Anmälan görs till miljöförvaltningen. Innehåll i en anmälan och ärendehantering beskrivs under rubriken *Anmälan*.

Start av verksamhet utan anmälan leder till åtalsanmälan.

Lokalisering

Enligt miljöbalken gäller allmänna försiktighetskrav för all miljöfarlig verksamhet. Ett sådant viktigt försiktighetskrav är att bästa möjliga plats ska väljas. Det innebär att man alltid måste pröva om det vore möjligt att utöva verksamheten någon annanstans så att den stör mindre utan att det blir alltför dyrt. Ett bygglov är inte en garanti för att en kemtvätt får anläggas i en speciell lokal. Kemtvätten ska även prövas från miljöskyddssynpunkt.

Journalföring, årsrapport och avgifter

Efter anmälan får du en skriftlig bekräftelse med information om vilka krav miljöförvaltningen anser att verksamheten minst måste uppfylla. Du får även ett beslut om att skicka in en årsrapport till miljöförvaltningen och ett beslut om fast årlig avgift.

Kemtvättverksamheter ska föra journal över tvättmängd, förbrukning av tvättvätska och mängd borttransporterat farligt avfall. Resultaten ska redovisas till miljöförvaltningen i en årsrapport. Detta görs för att miljöförvaltningen ska ha insyn i branschens utsläpp av lösningsmedel till luft samt mängden farligt avfall. Utebliven årsrapport kan medföra ett föreläggande med vite.

För det arbete som miljöförvaltningen lägger ned på verksamheten tas en avgift ut. De flesta verksamheter inom tvättbranschen får ett beslut om en fast årlig tillsynsavgift. Om ditt företag inte har fått ett sådant beslut debiteras ni med en timavgift för eventuellt arbete som berör företaget. Arbeta med hantering av en nyanmälan timdebiteras.

Egenkontroll

Egenkontrollförfordningen gäller för anmälningspliktiga verksamheter. Den kräver att verksamheter bland annat har rutiner för kontroll av utrustningen samt en lista över de kemikaliska produkter som används och säkerhetsdatablad eller liknande för dessa produkter.

Köldmedia

För utrustning som innehåller köldmedium av typen fluorerande växthusgaser, exempelvis R404A, finns det regler för periodisk läckagekontroll och inrapportering till miljöförvaltningen. Läckagekontroller ska utföras av en certifierad kylentreprenör och kontrollerna ska utföras inom reglerade kontrollintervall. Certifierade kylentreprenörer hittar du på www.incertonline.se.

Årsrapporten med uppgifter om läckagekontroller och ingrepp i utrustningen under ett kalenderår ska rapporteras till miljöförvaltningen senast den 31 mars året därpå. Det är verksamhetsutövaren som är ansvarig för att rapporten skickas in. Kravet på rapportering gäller om det i en anläggning finns en eller flera utrustningar med krav på kontroll som totalt blir 14 ton CO₂e eller mer (ex 3,57 kg R404A blir 14 ton CO₂e).

Miljöpåverkan – krav på kemtvättar

Lokalisering

Om en kemtvätt lokaliseras i ett bostadshus måste lokalen ha separat ventilation, med utsläpp över taknocken. Golvet i den del av lokalen där perkloretylen kommer att hanteras bör vara perklor säkert. Vanlig betong är exempelvis inte perklor säkert.

Stor vikt bör läggas på att se till att buller från tvättverksamhet (lokal, ventilation, maskiner m.m) inte stör närboende. Plats för säker förvaring av avfall och kemikalier ska finnas. Avfallet och kemikalierna ska inte kunna nå öppna avlopp.

Val av teknik

Miljöförvaltningen kan ställa krav på bästa möjliga teknik används i en befintlig verksamhet som är lokaliserad så att den tidigare orsakat störningar eller så att störning kan befaras. Byte av maskin och filter ska anmälas i god tid så att miljöförvaltningen kan bedöma valet av teknik. Vid lokalisering i bostadshus krävs att verksamheten använder bästa möjliga teknik.

Ägarbyte och namnbyte på verksamheten

Ägarbyte och namnbyte på verksamheten måste meddelas till miljöförvaltningen.

Vid ägarbyte är den nya ägaren ansvarig för verksamheten, i det tillstånd han övertagit denna. Det innebär t.ex. att om den gamla ägaren efterlämnat farligt avfall, blir det den nya ägarens ansvar att skicka avfallet till destruktion.

Utsläpp till luft

Enligt förordning (2013:254) om användning av organiska lösningsmedel gäller följande bestämmelse för utsläpp till luft:

Det totala utsläppet av lösningsmedel per produkt-enhet (rengjord och torkad produkt) får inte överstiga 20 g/kg. Det innebär att förluster av lösningsmedel från kemtvättmaskiner inte får överstiga två procent.

Utsläpp till vatten

Kontaktvattnet, det vill säga det vatten som separeras av efter destillation, kan innehålla lösningsmedel och små mängder dioxin. Perkloretylen får inte komma ut i avloppet. Därför får kontaktvattnet inte

ledas direkt till avlopps nätet, utan ska samlas upp i slutet kärl eller dunk, så att lösningsmedlet kan separera från vattenfasen. Uppsamlingskärl bör vara genomskinligt för att lösningsmedelfasen skall vara lätt att se. Lösningsmedlet ska sedan återföras till maskinen. Därefter kan vattnet hållas ut i avloppet.

Buller

Naturvårdsverket har tagit fram en vägledning om industri- och annat verksamhetsbuller. Angivna nivåer är avsedda som utgångspunkt och vägledning för den bedömning som ska göras i varje enskilt fall. Nivåerna nedan bör i normalfallet vara vägledande för bedömning av om buller utgör en olägenhet. Det kan finnas skäl att tillämpa andra nivåer, såväl högre som lägre, liksom andra tider.

- 50 dB(A) dagtid (06-18)
- 45 dB(A) kvällstid (18-22) o helgdagar
- 40 dB(A) nattetid (22-06)

Nivåerna ovan avser immissionsvärden vid bostäder, förskolor, skolor och vårdlokaler. De gäller utomhus vid fasad och vid uteplatser och andra ytor för utvistelse i bostadens närhet.

I bostadshus

Fasta installationer vid verksamheter bör anordnas så att de inte ger upphov till varaktiga ljud i angränsande lägenheter. Enligt Folkhälsomyndighetens allmänna råd (FoHMFS 2014:13) om buller inomhus ligger riktvärdet på ekvivalent ljud på 30 dBA i bostadsrum. Bullertoppar får inte överstiga 45 dBA.

Krav på säkerhetstråg

Kemtvättmaskin ska installeras på ett säkerhetstråg av korrosionsbeständigt material. Tråget ska rymma volymen i maskinens största tank.

Lagring och hantering av kemikalier

Tvättkemikalier, t.ex. tvättvätskan, tvättförstärkare och kontaktvattnet, ska förvaras så att spill inte kan nå avloppet. Det kan göras genom förvaring i tråg, genom invallning och/eller att golvbrunnar sätts igen i utrymmet. Säkerhetsdatablad ska finnas. Enligt Kemikalieinspektionens föreskrifter om säkerhetsdatablad ska detta medfölja automatiskt vid första leveransen av en vara. Bladen ska sättas in i en pärm och hållas lättillgängligt för alla i företaget. En gång per år bör en kontroll göras av att man har den senaste versionen av säkerhetsdatabladet.

Avfall

Avfall från en kemtvättmaskin är farligt avfall. Farligt avfall ska samlas upp i emballage som inte påverkas av innehållet. Emballagen ska vara märkta ”*farligt avfall*” samt med uppgifter om innehåll av miljöfarliga ämnen. Avfallet ska sedan transporteras bort av godkänd transportör.

Farligt avfall ska förvaras i särskilt lagerutrymme eller på särskild iordningställd plats där eventuellt spill inte kan nå golvavlopp.

Anläggningskontroll

Aktuella skötsel- och driftinstruktioner för kemtvättmaskinerna ska finnas. Läckagesökning ska göras regelbundet och lösningsmedelsläckor bör åtgärdas snarast.

Journalföring

Alla kemtvättar ska föra journal över verksamheten på månadsbasis där antalet tvättomgångar ska framgå. *Journalen skall finnas tillgänglig vid anläggningen* så att det går att ta del av uppgifterna vid tillsynsbesök. Uppgifter om använd mängd tvättväska ska kunna styrkas av leveranskvitton. Uppgifter om mängd farligt avfall ska kunna styrkas med kvittens från transportören. Journal ska även föras över kontroll av köldmediet i tvättmaskinen.

Rapportering

För varje kalenderår ska en årsrapport lämnas in till miljöförvaltningen. Rapporten ska skickas till miljöförvaltningen senast den 31 januari.

Vid olycka

Om haverier inträffar som medför utsläpp till omgivningen ska miljöförvaltningen och Stockholm Vatten och avfall AB underrättas omedelbart.

Miljöpåverkan – krav på vattentvättar

Lokalisering

Vid lokalisering av vattentvättar måste hänsyn tas till risk för bullerstörningar från maskiner, fläktar och transporter m.m. och stoftutsläpp. Tvättmaskiner som ligger i ett bostadshus kan behöva göra bullerdämpande åtgärder för att innehålla Folkhälsomyndighetens allmänna råd om buller inomhus.

Utsläpp till luft

För att undvika stoftutsläpp från torktumlare ska spärffilter installeras.

Utsläpp till vatten

Utsläppen till vatten regleras av ABVA-2007, som innehåller bestämmelser för brukande av Stockholms kommuns allmänna vatten- och avloppsanläggning. Stockholm Vatten och Avfall har tagit fram riktlinjer för bedömning av om ett textiltvätterier kan leda avloppsvattnet direkt till ledningsnätet eller om extra rening krävs.

Kontroll av tungmetallhalt och eventuella denitrifikationshämande effekter vidtas när verksamhet uppnått normala driftförhållanden. Tvättmedel som är bra ur miljösynpunkt bör väljas.

Buller

Samma riktlinjer som för kemtvättar.

Hantering och lagring av kemikalier

Tvättkemikalier ska förvaras så att spill inte kan nå avloppet. Detta kan göras genom invallning och/eller att golvbrunnar sätts igen i utrymmet. Säkerhetsdatablad ska finnas.

Anmälan

Anledningen till att du måste anmäla din verksamhet är främst att vi ska få tillfälle att bedöma om platsen för verksamheten är lämplig och om skyddsåtgärder vidtas i enlighet med miljöbalkens bestämmelser.

Din anmälan ska vara skriftlig och lämnas in i god tid. Vi kan begära in kompletteringar av anmälan om den är ofullständig.

Ofta meddelar verksamheten om lämpliga skyddsåtgärder, i enlighet med lagstiftningen. I vissa fall blir det aktuellt med föreläggande om försiktighetsmått eller förbud för verksamheten.

Om verksamheten påbörjas innan vi svarat på anmälan finns risk att företaget måste ändra det som redan gjorts. Ett beslut om föreläggande eller förbud kan överklagas hos länsstyrelsen.

Vad ska anmälan innehålla?

Anmälningshandlingarna ska innehålla de uppgifter, ritningar och tekniska beskrivningar som behövs för att vi ska kunna göra en bedömning av verksamhetens beskaffenhet, omfattning och miljöeffekter. Se till att din anmälan innehåller nedanstående uppgifter.

1. Administrativa uppgifter

- anläggningens namn, besöksadress, postnummer och postort
- huvudman, utdelningsadress
- fastighetsbeteckning, fastighetsägare
- kontaktperson och telefonnummer
- organisationsnummer
- vid flera bolag och organisationsnummer: redogör för ansvarsområde för respektive bolag
- registreringsbevis

2. Lokalisering

- motiv för val av lokal
- ritning över lokalen, med alla anläggningar inritade
- redogörelse för omgivande och närliggande lokaler

3. Beskrivning av verksamheten

Kemtvätt

- ventilation av lokalen
- typ av tvättgods
- antal maskiner
- maskinfabrikat, tillverkningsår, trumkapacitet, typ av maskin (dvs öppen, sluten eller sluten med kolfilter)
- särskilda skyddsanordningar, t.ex. tråg under maskinen
- beräknad tvättgodsmängd per år
- beräknad mängd lösningsmedel som kommer att förbrukas per år
- trolig lösningsmedelsförluster från tvättmaskinerna (i procent)⁹⁾
- beräknad mängd övriga kemikalier som kommer att förbrukas per år
- lagring av tvättvätska och övriga kemikalier omhändertagande av kontaktvatten från vattenavskiljare
- omhändertagande av avfall samt lagring och transport av avfall

Vattentvätt

- ventilation av lokalen
- typ av tvättgods
- antal maskiner
- maskinfabrikat, tillverkningsår, trumkapacitet
- beräknad mängd tvättgods som kommer att tvättas per dygn och år
- beräknad mängd tvättkemikalier som kommer att förbrukas
- lagring av tvättkemikalier
- skyddsåtgärder som vidtas för att förhindra buller och stoftutsläpp från verksamheten

⁹⁾Lösningsmedelsförlust = lösningsmedelsförbrukningen dividerat med antal tvättomgångar multiplicerat med tvättrummans storlek i kilo multiplicerat med 100.

Se även vår webbplats: tillstand.stockholm
– för mer information till dig som är företagare